

Tekst 4 Een duurzame Green Friday in plaats van koopjesfestijn Black Friday, slaat dat aan?

(1) Green Friday, Bring Back Friday of For Future Friday. Bij winkelketens als Dille & Kamille, Ikea en Bever is vrijdag 25 november allesbehalve een koopjesfestijn. In plaats van bakken vol afgeprijsde spullen treffen klanten in november dichte deuren aan, een inruilpunt voor oude meubels of een gratis schoenreparatie.

(2) Die initiatieven willen een tegengeluid zijn voor Black Friday, het winkelfestijn rond Thanksgiving in de Verenigde Staten dat een jaar of zeven geleden is overgewaaid naar Nederland. Hoewel Amerikaanse taferelen – waarbij hordes consumenten vechten om de laatste goedkope spelcomputers – hier nog grotendeels achterwege blijven, brengt de kortingsparade elk jaar vele extra winkelaars op de been. Alleen al in de fysieke winkels werd vorig jaar een pinomzet behaald van 529 miljoen euro, 20 procent meer dan op een reguliere vrijdag. Genoeg reden voor ondernemers om ook dit jaar weer volop met kortingen te strooien. Met de hoge inflatie en de teruglopende koopkracht kunnen zij de extra inkomsten goed gebruiken. Toch is Black Friday velen een doorn in het oog. Terwijl duizenden kilometers verderop wereldleiders zich met wisselend succes buigen over het oplossen van het klimaatprobleem, is het aanmoedigen van nog meer spullen kopen immers allesbehalve logisch.

(3) “Dat is precies waarom we Green Friday vier jaar geleden hebben bedacht”, vertelt Hans Geels, directeur van winkelketen Dille & Kamille. Samen met de stichting

Trees for All besloot het bedrijf bomen te planten om de koopgekte op Black Friday te compenseren. Andere bedrijven konden zich daarbij aansluiten. Dat klinkt sympathiek, maar als bedrijven desondanks doorgaan met de verkoop van goederen voor dump Prijzen, hoe geloofwaardig zijn die groene intenties dan?

(4) Daarom besloot Trees for All dit jaar de eisen voor deelname aan Green Friday aan te scherpen: deelnemers mogen op 25 november helemaal geen korting meer geven. Met als gevolg dat er tot nu toe ruim honderd aanmeldingen minder zijn.

Joly Bogers van Trees for All wijt het aan de barre economische omstandigheden waarin veel bedrijven nu zitten. “In tijden van inflatie en een energiecrisis is het voor hen moeilijker om Black Friday te negeren.”

(5) Toch zijn er ook bedrijven die nog wel een duurzame draai aan Black Friday proberen te geven. Zo kunnen consumenten vanaf Black Friday bij sportwinkel Decathlon hun oude producten inruilen, gaan kinderkleding winkels in Zuid-Holland speelgoed verzamelen voor gezinnen die het minder breed hebben en sluit Dille & Kamille 25 november alle filialen. “We willen klanten aan het denken zetten, ook als het onszelf financieel pijn doet”, zegt Geels.

(6) Mooie initiatieven, vindt Pablo Druijts. Als oprichter van de website Black Friday Nederland verdient hij dan misschien zijn boterham met de kortingsacties rond Black Friday, “maar ik ben geen voorstander van het kopen van dingen die je eigenlijk niet nodig hebt.” Hij hoopt dat consu-

menten de kortingsperiode vooral gebruiken voor essentiële aankopen, zoals een nieuw telefoonabonne-

90 ment. Dat bedrijven zich steeds vaker afkeren van Black Friday, merkt Druijts sinds vorig jaar aan het aanbod op zijn website. “Al zijn het voor-
al bedrijven die al bezig waren met
95 een duurzaam imago die nu afhaken.”

(7) Mede daardoor zet Druijts zijn vraagtekens bij de ‘groene’ acties. “Is het echt te doen om duurzaamheid of
100 is het greenwashing¹⁾?” Dat wantrouwen leeft ook bij milieuactiegroepen. “Bedrijven komen nu met dit initiatief, omdat mensen duurzaamheid steeds belangrijker vinden. Maar
105 bedrijven als Decathlon verkopen ook nog tassen van 5 euro”, zegt Robin Bruisje, lid van een milieuactiegroep. Toch ziet Bruisje de actie wel als een stap in de goede richting. “Zo’n
110 bedrijf kan zich immers niet in één dag opheffen.”

(8) Hoewel er inderdaad genoeg bedrijven zijn die hun groene imago proberen op te poetsen met
115 marketingacties, geeft hoogleraar financieel management Gerard Mertens het Green Friday-initiatief het voordeel van de twijfel. “Als bedrijven geld in duurzaamheid
120 investeren dat ze anders hadden

gebruikt om nog meer omzet te draaien, dan moeten we dat toejuichen.”

(9) Maar welke kleur bedrijven de
125 vrijdag in november ook geven, de koopgekte rond de feestdagen lijkt er vooralsnog niet erg onder te lijden. Uit onderzoek van Motivaction onder
ruim duizend consumenten blijkt ruim
130 een kwart op 25 november op koopjesjacht te gaan, iets meer dan vorig jaar. Bovenaan het wensen-
lijstje staan de producten van Bol.com, Amazon en de Mediamarkt,
135 drie bedrijven die het begrip ‘Friday’ flink oprekken met hun wekenlange kortingsacties.

(10) Ook Pablo Druijts ziet de afgelopen weken tot zijn eigen verbazing
140 het aantal bezoekers op zijn website alweer oplopen. “Toen ik de site in 2015 begon, was er al kritiek op Black Friday. Het gat tussen hetgeen consumenten zeggen en wat ze
145 doen, bestaat nog altijd.” “Zolang wij blijven kopen, blijven bedrijven prullen produceren en korting geven”, zegt Mertens. Daar is Bruisje het mee eens. “Je kunt er ook voor
150 kiezen om tijdens de feestdagen iets weg te geven wat je al in huis hebt. Want zeg nou zelf: we hebben toch allemaal spullen zat.”

Iva Venneman en Anna de Haas, de Volkskrant, 18 november 2022

noot 1 greenwashing: het zich groener of maatschappelijk verantwoordelijker voordoen dan een bedrijf of organisatie daadwerkelijk is

Tekst 4 Een duurzame Green Friday in plaats van koopjesfestijn Black Friday, slaat dat aan?

- 1p 20 Op welke manier wordt de tekst ingeleid in alinea 1?
De tekst wordt ingeleid door
A de aanleiding voor het schrijven te geven.
B een anekdote te vertellen.
C het centrale probleem te benoemen.
D voorbeelden bij het onderwerp te geven.
- 1p 21 In de regels 10-11 staat: "Die initiatieven willen een tegengeluid zijn voor Black Friday".
→ Wat zijn de namen van die initiatieven?
- 1p 22 Wat is het verband tussen alinea 2 en alinea 3?
A Alinea 2 vormt een tegenstelling met alinea 3.
B Alinea's 2 en 3 vormen samen een opsomming.
C Alinea 3 geeft een conclusie bij alinea 2.
D Alinea 3 geeft een gevolg bij alinea 2.
- 1p 23 In de regels 53-55 staat: "Daarom besloot Trees for All dit jaar de eisen voor deelname aan Green Friday aan te scherpen".
Waarom besloot Trees for All dit jaar die eisen aan te scherpen?
A Omdat bedrijven enerzijds compenseren voor de koopgekte, maar anderzijds doorgaan met de verkoop van goederen voor dump prijzen.
B Omdat bedrijven last hebben van de zware economische omstandigheden en ze zich op deze manier sneller zullen aanmelden.
C Omdat bedrijven zich de vorige keer massaal aanmeldden en Trees for All dat nu wil voorkomen, zodat de organisatie van Green Friday financieel haalbaar blijft.
D Omdat enerzijds bedrijven zelf een duurzame draai willen geven aan Black Friday, maar anderzijds Trees for All daar minder ruimte voor wil bieden.
- 1p 24 In de regels 66-75 staat: "Toch zijn er ook bedrijven die nog wel een duurzame draai aan Black Friday proberen te geven. Zo kunnen consumenten vanaf Black Friday bij sportwinkel Decathlon hun oude producten inruilen, gaan kindwinkels in Zuid-Holland speelgoed inzamelen voor gezinnen die het minder breed hebben en sluit Dille & Kamille 25 november alle filialen."
Welk verband is er tussen deze twee zinnen?
A oorzaak - gevolg
B opsomming
C tegenstelling
D uitspraak - voorbeeld

- 2p 25 In de tabel in de uitwerkbijlage worden allerlei voorbeelden genoemd die of bij Black Friday of bij Green Friday passen.
→ Kruis in de tabel in de uitwerkbijlage aan welk voorbeeld bij welke Friday hoort.
- 1p 26 De alinea's 6 en 7 gaan onder meer over de ideeën van Pablo Druijts, oprichter van de website Black Friday Nederland. In alinea 7 zet Druijts zijn vraagtekens bij 'groene' acties.
Wat maakt dat hij zijn vraagtekens zet bij die 'groene' acties?
- A Hij denkt dat bedrijven zich alleen maar groener voordoen dan ze eigenlijk zijn en niet echt verduurzamen.
 - B Hij merkt aan het aanbod op zijn website dat bedrijven zich steeds vaker afkeren van Black Friday.
 - C Hij vindt dat consumenten tijdens Green Friday alleen dingen moeten kopen die ze nodig hebben.
 - D Hij wil met zijn website zo veel mogelijk verkopen op Black Friday, maar hij verliest klanten aan Green Friday.
- 1p 27 Is er bij Bol.com, Amazon en de Mediamarkt sprake van een echte 'Black Friday', volgens alinea 9?
Antwoord met 'Ja' of 'Nee' en licht je antwoord toe.
- 1p 28 In alinea 10 is sprake van een tegenstelling.
→ Citeer de zin waarin deze tegenstelling staat.
- 1p 29 Op welke vraag probeert de tekst antwoord te geven?
- A Is het mogelijk dat dagen als Green Friday en Black Friday in de toekomst helemaal afgeschaft worden en wat komt daar eventueel voor in de plaats?
 - B Waarom is Green Friday volgens velen een slecht idee en waarom zouden winkelketens zich niet bezig moeten houden met deze vorm van greenwashing?
 - C Welke winkelketens kiezen voor Green Friday in plaats van voor Black Friday en wat zijn hun argumenten hiervoor?
 - D Zijn initiatieven als Green Friday van winkelketens een mooi initiatief of doen deze bedrijven alleen maar alsof ze zich bezighouden met duurzaamheid?

- 1p 30 Je moet een samenvatting maken van tekst 4.
- Welke **drie** van de onderstaande zinnen moeten zeker worden opgenomen in de samenvatting? Noteer de **drie** cijfers van je antwoord in de uitwerkbijlage.
- 1 Green Friday is een duurzaam alternatief voor koopjesfestijn Black Friday.
 - 2 Voor velen is Black Friday een voortdurende ergernis, omdat het kopen van extra spullen niet helpt bij het oplossen van het klimaatprobleem.
 - 3 Andere bedrijven konden zich aansluiten bij Trees for All.
 - 4 Met als gevolg dat er tot nu toe ruim honderd aanmeldingen minder zijn.
 - 5 Maar is het bedrijven die meedoen aan Green Friday echt te doen om duurzaamheid of is het greenwashing?
 - 6 Uit onderzoek van Motivaction onder ruim duizend consumenten blijkt ruim een kwart op 25 november op koopjesjacht te gaan, iets meer dan vorig jaar.
 - 7 Ook Pablo Druijts ziet de afgelopen weken tot zijn eigen verbazing het aantal bezoekers op zijn website alweer oplopen.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift.